

شماره : ۹۹۵۰/۱۱۸۴۷۴۰

تاریخ : ۱۴۰۱/۰۳/۰۱

دارد

پیوست :

دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه در استان خراسان رضوی - مشهد

به نام خدا

جناب آقای چمندی

سرپرست محترم معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی
موضوع: گزارش تحولات اقتصادی ترکیه در سه ماهه نخست سال جاری میلادی.

با سلام؛

احتراما، به پیوست گزارش دریافتی از سفارت کشورمان در آنکارا به عنوان «تحولات اقتصادی ترکیه در سه ماهه اول ۲۰۲۲» جهت ملاحظه و هرگونه بهره برداری ایفاد می گردد.
گفتنی است این گزارش حاوی اطلاعات و ارقامی از آخرین وضعیت اقتصادی این کشور در شرایط بحران ناشی از همه گیری کرونا، تورم و همچنین وضعیت تجارت خارجی می باشد.

محمد بهشتی منفرد

مشاور وزیر و رئیس نمایندگی

رونوشت :

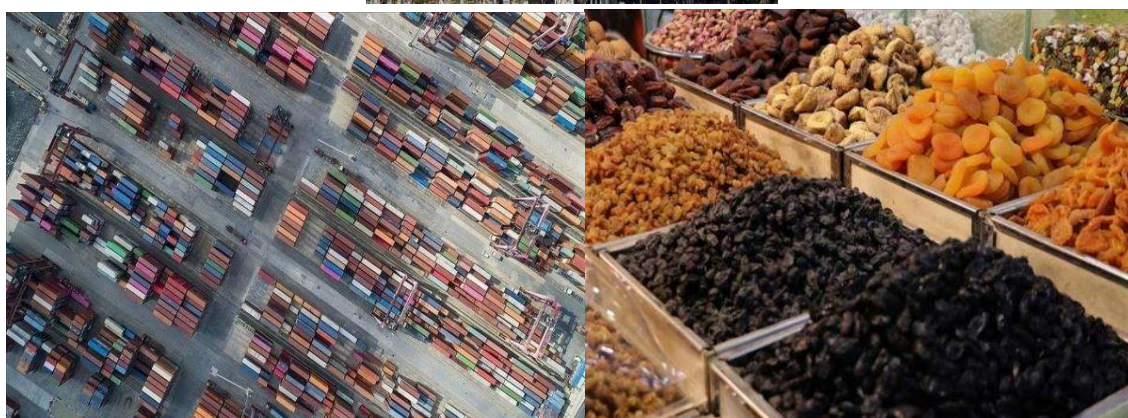
جناب آقای رجبی رئیس محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی
جناب آقای شافعی رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی مشهد
جناب آقای شیردل رئیس محترم اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی
دفتر هماهنگی های اقتصادی
جناب آقای حیدری رئیس محترم اداره مدیترانه (ترکیه، یونان و قبرس)
جناب آقای فرازمنند سفیر محترم جمهوری اسلامی ایران در آنکارا
جناب آقای پیرپیران مسئول محترم هماهنگی امور نمایندگی های داخل کشور

بنام خدا

گزارش اقتصادی

آخرین وضعیت تجارت ترکیه در

سه ماهه اول سال ۲۰۲۲

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آنکارا

اردیبهشت ۱۴۰۱

ترکیه سال ۲۰۲۱ را علیرغم بحران اقتصادی ناشی از پاندمی کرونا، با رشد ۱۱ درصدی و ثبت رکورد صادرات ۲۲۵,۳ میلیارد دلاری به پایان رساند. بر اساس داده های سازمان آمار ترکیه، تولید ناخالص داخلی ترکیه براساس روش تولید با توجه به قیمت های جاری در سال ۲۰۲۱ میلادی ۴۲,۸ درصد رشد داشته است. اما آنچه که مسلم است سقوط بی سابقه ارزش لیر (۴۵٪ در برابر دلار)، تورم بالای ۳۶ درصد و تحولات منطقه ای از جمله آغاز جنگ اوکراین در سال ۲۰۲۱، نمیتواند رشد اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۲۲ را تضمین کند. قطعاً افزایش سرسام آور قیمت انرژی برای کشوری که تمام نیاز خود را از خارج از کشور تامین مینماید، چرخه تولید و صادرات را تحت تاثیر قرار خواهد داد. از طرف دیگر افزایش جهانی قیمت محصولات غذایی، ترکیه را نیز مانند سایر کشورها با چالش تورم مواجه می کند.

افزایش تصاعدی نرخ تورم در سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ کاملاً مشهود است. بر اساس آمار رسمی، نرخ تورم در ماه ژانویه ۴۹ درصد، ماه فوریه ۵۴,۴ و ماه مارس ۶۱,۴ درصد اعلام شده است.

گفتنی است گام های مهم و تاثیرگذار ترکیه در عرصه سیاست خارجی که از سال ۲۰۲۱ آغاز و همچنان ادامه دارد، علیرغم ایجاد تاثیر مطلوب در مناسبات تجاری بین آنکارا با سایر کشورها، نتوانست گزارش صندوق بین المللی پول در مورد اقتصاد ترکیه را تغییر دهد.

در حالیکه هدف گذاری دولت حزب عدالت و توسعه، جای دادن ترکیه در بین ۱۰ اقتصاد برتر جهان تا سال ۲۰۲۳ بود، ولی در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۲۰ از رتبه ۱۹ به رتبه ۲۱ تنزل یافت و اینک بر اساس پیش بینی صندوق بین المللی پول (IMF) ترکیه در سال ۲۰۲۲ میلادی به رتبه ۲۳ در میان کشورهای برتر اقتصادی در جهان سقوط خواهد کرد و روند افزایشی نرخ برابری ارز در این کشور و کاهش قدرت خرید لیر ترک همچنان ادامه خواهد یافت.

اما مقامات آنکارا با اعلام آمار مربوط به افزایش صادرات در سه ماهه اول سال جاری، کماکان تاکید دارند که بر مشکلات فائق آمده و رشد اقتصادی قابل قبولی را برای سال ۲۰۲۲ برای ترکیه به ارمغان خواهند آورد.

جدول آخرین وضعیت تجارت ترکیه به تفکیک ماه با احتساب انرژی و فلزات قیمتی (برحسب میلیارد)

سال ۲۰۲۲	واردات	صادرات	حجم کل
ژانویه	۲۷,۸	۱۷,۵	۴۵,۳

۴۸,۲	۲۰,۴	۲۷,۸	فوریه
۵۳,۶	۲۲,۷	۳۰,۹	مارس

جدول آخرین وضعیت تجارت ترکیه در سه ماهه ژانویه تا مارس ۲۰۲۲ (با احتساب انرژی و فلزات قیمتی)

۶۰,۷ میلیارد دلار	حجم صادرات
۱۰۱,۱ میلیارد دلار	حجم واردات
۱۶۱,۸ میلیارد دلار	حجم کل تجارت سه ماهه

آمار تفکیکی حجم مبادلات تجاری

❖ افزایش صادرات به کشورهای همسایه

صادرات کشور به همسایگان ایران، یونان، عراق، گرجستان، سوریه و بلغارستان در سه ماهه اول سال جاری با ۳۰,۴ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۵,۶ میلیارد دلار رسید. این میزان در مدت مشابه سال قبل ۴ میلیارد و ۳۲۳ میلیون دلار بود.

❖ افزایش صادرات ترکیه به اتحادیه اروپا

صادرات ترکیه به کشورهای اتحادیه اروپا در سه ماهه اول امسال نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ با ۲۱ درصد افزایش به ۲۳ میلیارد و ۷۸۰ میلیون و ۳۲۳ هزار دلار رسیده است. در مدت مذکور، صنعت خودرو، پوشاک آماده، مواد شیمیایی، فولاد، فلزات آهنی و غیرآهنی با سهم ۶۵ درصدی بیشترین صادرات را به کشورهای عضو اتحادیه اروپا داشته‌اند.

در بازه زمانی مذکور، صادرات صنعت خودروسازی ۴ میلیارد و ۸۸۳ میلیون و ۷۳۷ هزار دلار، صنعت لباس و پوشاک ۳ میلیارد و ۴۱۲ میلیون و ۴۴ هزار دلار، بخش شیمی ۳ میلیارد و ۱۹۲ میلیون و ۷۰۲ هزار دلار، بخش آهن و فلزات غیرآهنی ۲ میلیارد و ۱۶۳ میلیون و ۸۹۷ هزار و بخش فولاد نیز یک میلیارد و ۹۱۳ میلیون و ۷۸۶ هزار دلار بوده است.

همچنین سهم کشورهای اتحادیه اروپا از صادرات ترکیه در سه ماهه اول سال جاری ۳۹,۴۴ درصد بوده است. آلمان از مقاصد اصلی صادرات ترکیه بوده و صادرات به این کشور با ۱۶,۳ درصد افزایش به ۴ میلیارد و ۸۸۸ میلیون و ۴۰۸ هزار دلار رسیده است.

❖ صادرات ۳,۵ میلیارد دلاری ترکیه به آمریکا در ربع اول ۲۰۲۲

ترکیه با صادرات حدود ۳,۵ میلیارد دلاری به آمریکا، به بالاترین صادرات اولین ربع سال نسبت به سالهای گذشته تحقق بخشید. فروش خارجی به آمریکا در دوره ماههای ژانویه-مارس ۲۸,۹ درصد افزایش یافت و سهم این کشور از صادرات ترکیه به ۵,۸ درصد رسید. این کشور درعین حال عنوان کشوری که بیشترین افزایش ارزش فروش خارجی ترکیه را تامین کرده است، به دست آورد.

❖ افزایش صادرات ترکیه به اسرائیل

به دنبال عادی سازی روابط ترکیه و اسرائیل، صادرات به این کشور در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۲ با ۳۷,۲ درصد افزایش به ۱ میلیارد و ۸۰۷ میلیون دلار و به بیشترین میزان در مقایسه با دورههای مشابه در سالهای گذشته رسید. بر این اساس، صنایع فولاد ترکیه با ۴۷۰ میلیون و ۷۶۰ هزار دلار بیشترین سهم را در صادرات این دوره داشته است. مواد پتروشیمی، پوشاک، سیمان، شیشه و کاشی از سایر بخشهایی هستند که بیشترین میزان صادرات به اسرائیل را تشکیل می دهند. بدین ترتیب اسرائیل نهمین مقصد صادرات ترکیه در این دوره شد.

❖ افزایش چشمگیر صادرات ترکیه به انگلستان

صادرات ترکیه به انگلستان در سه ماهه نخست امسال با رشد ۱۲,۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ به ۳ میلیارد و ۵۷ میلیون و ۱۵۵ هزار دلار رسیده و انگلستان به چهارمین مقصد اصلی صادرات ترکیه تبدیل شد. به این ترتیب سهم انگلستان در صادرات ترکیه ۵,۵۴ درصد بوده است.

در بازه زمانی مذکور کشورهای آلمان، آمریکا، ایتالیا در صدر صادرات ترکیه قرار گرفتند.

مهمترین بخش صادراتی ترکیه به انگلستان، خودرو و محصولات وابسته به آن بوده است. صادرات این بخش در سه ماهه اول امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۷,۳ درصد افزایش یافته و به ۸۱۲,۶ میلیون دلار رسیده است.

❖ افزایش صادرات بخش معدن

صادرات محصولات معدنی در سه ماه اول سال جاری با ۲۵,۹ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ به یک میلیارد و ۵۲۷ میلیون و ۳۱۲ هزار دلار رسید. ترکیه در مدت مذکور به ارزش یک میلیارد و ۵۲۷ میلیون و ۳۱۲ هزار دلار به ۱۷۵ کشور جهان صادر انجام داده است. سهم محصولات معدنی از کل صادرات ترکیه ۲,۵ درصد بوده است.

❖ کاهش فروش خودرو و خودروهای تجاری سبک در ترکیه

در دوره ژانویه-مارس، فروش خودرو و خودروهای تجاری سبک در ترکیه با ۲۳,۵ درصد کاهش نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ به ۱۵۲ هزار و ۵۰ دستگاه رسید.

❖ خرید و فروش ۷۰۸ هزار و ۵۲۳ ملک در ترکیه

در سه ماهه اول سال، ۷۰۸ هزار و ۵۲۳ معامله خرید و فروش در ترکیه انجام شد و ۶ میلیارد و ۹۶۱ میلیون و ۷۷۶ هزار لیر از حق الزحمه سند مالکیت درآمد حاصل شد.

از این معاملات خرید و فروش، ۳۰۷ هزار و ۳۹۶ مورد مسکونی، ۱۲۲ هزار و ۲۲ مورد زمین، ۱۹۲ هزار و ۱۸۴ مورد مزرعه، ۳۴ هزار و ۶۶۹ مورد کارگاه و مابقی سایر اموال غیرمنقول بوده است.

در بین استان‌هایی که بیشترین تعداد معاملات فروش را داشتند، استانبول با ۹۲ هزار و ۸۳۳ فروش در رتبه اول قرار گرفت. پس از استانبول آنکارا با ۴۸ هزار و ۱۱۶، ازمیر با ۳۹ هزار و ۵۴۳، آنتالیا با ۲۸ هزار و ۴۵۵، بورسا با ۲۷ هزار و ۲۰۷، قونیه با ۲۰ هزار و ۶۷۴، کوچایلی با ۱۹ هزار و ۱۳۵ و بالیکسیر با ۱۸ هزار و ۷۷۳ رتبه‌های بعدی قرار دارند.

❖ ایرانیان در صدر خریداران خانه در ربع اول سال ۲۰۲۲

ایرانیان در ربع اول سال ۲۰۲۲ با خرید ۲ هزار و ۲۵۶ واحد از ۱۴ هزار و ۳۴۴ واحد فروخته شده به اتباع خارجی، در صدر خریداران خارجی ملک در ترکیه قرار گرفتند.

❖ بیشترین صادرات سه ماهه اول تمام دوران از صنعت تهویه مطبوع

صنعت تهویه مطبوع در سه ماهه نخست امسال با ۱۶ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱، یک میلیارد و ۶۱۳ میلیون دلار صادرات داشته است. بنابراین، صادرات سه ماهه اول به بالاترین حد خود رسیده است.

کشورهای اتحادیه اروپا نیز در صدر صادرات تهویه مطبوع قرار دارند بیشترین صادرات نیز به آلمان انجام شد.

❖ افزایش صادرات کشتی و قایق بادبانی ترکیه

صادرات کشتی و قایق بادبانی در سه ماهه نخست سال جاری با ۳۱,۸ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ به ۲۷۸ میلیون و ۸۳ هزار دلار رسید. صادرات کشتی و قایق تفریحی به ۱۰۵ کشور جهان، سهم ۰,۵ درصدی از کل صادرات ترکیه را به خود اختصاص داده است.

❖ رکورد صادرات ماشین آلات ترکیه

صادرات ماشین آلات کشور در سه ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۲,۲ درصد افزایش یافته و به ۶,۱ میلیارد دلار رسید. بیشترین صادرات این حوزه در دوره مذکور به آلمان و آمریکا انجام شد.

صادرات این بخش به ایتالیا در این بازه زمانی بیش از ۲۰ درصد افزایش یافته است. صادرات ماهانه در ماه مارس به ۲,۳ میلیارد دلار رسید و رکورد جدیدی به ثبت رسید.

❖ سرمایه گذاری ۱,۳ میلیارد دلاری در استارت‌آپ های ترکیه

شرکت‌های نوپا و استارت‌آپ های ترکیه در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۲ موفق به جذب ۱,۲۸ میلیارد دلار سرمایه شدند. بدین ترتیب شرکت های مذکور با جذب این میزان سرمایه تنها در سه ماهه اول سال جاری، به رقم ۱,۵ میلیارد دلار جذب سرمایه در طول کل سال ۲۰۲۱ نزدیک شدند.

طی ماه های ژانویه تا مارس ۶۱ سرمایه گذاری در حوزه شرکت های نوپا و استارت آپ در ترکیه صورت گرفته است. از سوی دیگر، شرکت های فعال در حوزه بازی های یارانه ای و گیم در سه ماهه نخست سال جاری نیز از جمله شرکت های نوپای ترکیه بوده اند که موفق به جذب بیشترین سرمایه گذاری شده اند.

طی این مدت، رقم جذب سرمایه توسط ۸ شرکت طراحی بازی های یارانه ای در ترکیه به بیش از ۳۳۰ میلیون دلار بالغ شده است.

شرکت های تازه تاسیس پیشرو در بخش هوش مصنوعی با جذب ۱۲۲ میلیون دلار سرمایه گذاری توسط شش شرکت و شرکت های نوپای ارائه دهنده خدمات مالی با جذب هشت مورد سرمایه گذاری در رده های بعدی این فهرست قرار گرفتند.

❖ صادرات ۵۶,۸ میلیارد دلاری محصولات فناوری ترکیه

ترکیه با تمرکز بر اهداف جدید چشم انداز «صنعت فناوری ملی»، در صادرات این محصولات رشد قابل توجهی داشته و در سه ماهه اول امسال با ۲۰,۷ درصد افزایش ۵۶,۸ میلیارد دلار صادرات را ثبت کرده است. این رقم در مدت مشابه سال گذشته در حدود ۴۷,۱ میلیارد دلار بود.

بر اساس داده های وزارت بازرگانی و موسسه آمار ترکیه، صادرات محصولات با فناوری بالا، متوسط و پایین در سال گذشته بالغ بر ۲۱۲ میلیارد و ۸۲۷ میلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۲۰۲۰، افزایش ۳۳,۱ درصدی را ثبت کرده است.

از این میان، نزدیک به ۶,۵ میلیارد دلار از محصولات با فناوری پیشرفته و ۷۱ میلیارد دلار شامل محصولات با فناوری متوسط بالا بوده است. همچنین سال گذشته نزدیک به ۲۰۶ میلیارد دلار محصولات مبتنی بر فناوری در رده های مختلف وارد کشور شده است.

❖ افزایش صادرات چای ترکیه

با صادرات هزار و ششصد و شصت تن چای از ترکیه به هشتاد و چهار کشور جهان در ماه های ژانویه الی مارس سال جاری، پنج میلیون و دویست و هفتاد و یک هزار و نهصد و سی و سه دلار در آمد حاصل گردید.

❖ صادرات میوه و سبزیجات تازه ترکیه در ربع اول سال ۲۰۲۲

ارزش صادرات میوه و سبزیجات تازه ترکیه در ربع اول سال ۲۰۲۲ به ۷۶۲ میلیون و ۶۶۳ هزار دلار رسید. در این دوره، نسبت به دوره سال قبل با ۵ درصد افزایش به میزان ۳۱۳ میلیون و ۶۸۲ دلار مرکبات، با ۱ درصد افزایش ۳۰۱ میلیون و ۱۶۱ هزار دلار سبزیجات و با ۱۶ درصد افزایش ۱۴۲ میلیون و ۲۶۴ هزار دلار میوه صادر شده است.

❖ طی ۳ ماه اول سال جاری به ارزش بیش از ۴۰۳ میلیون دلار خشکبار صادر شد

طی دوره ژانویه تا مارس ۲۰۲۲ میزان صادرات خشکبار از ترکیه به خارج از کشور با رشد ۱۶ درصدی نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ۴۰۳ میلیون و ۲۵۱ هزار دلار رسید. طی این مدت، خشکبار تولیدی در ترکیه به ۱۲۹ کشور جهان صادر شده است.

انگور خشک بدون هسته با ۹۸ میلیون دلار صادرات بیشترین سهم را در خشکبار صادراتی ترکیه به خود اختصاص داده و زردآلوی خشک با ۹۱ میلیون و پسته با ۶۰ میلیون دلار در رتبه های بعدی این فهرست قرار گرفته اند. همچنین تولیدکنندگان انجیر خشک در ترکیه طی این مدت به ارزش ۵۹ میلیون دلار به خارج از کشور صادرات داشته اند.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا با واردات ۶۵۲ میلیون دلاری طی سه ماه گذشته بزرگترین مشتری خشکبار صادراتی ترکیه بوده اند.

❖ صادرات خودرو از ترکیه به اتحادیه اروپا ۶۴ درصد رشد کرد

صادرات انواع خودرو ساخت ترکیه به کشورهای عضو اتحادیه اروپا از آغاز ماه ژانویه تا پایان ماه مارس سال ۲۰۲۲ شاهد رشد ۶۴,۶ درصدی بوده و به بیش از ۴ میلیارد و ۸۳۳ میلیون دلار بالغ شده است.

سهم بخش خودرو از کل صادرات ترکیه طی این مدت نیز ۱۲,۴ درصد بوده است.

آلمان و ایتالیا بزرگترین مشتریان خودروهای ساخت ترکیه در سه ماهه نخست سال جاری بوده اند.

❖ افزایش صادرات بخش چرم و محصولات چرمی ترکیه

در بازه زمانی ژانویه تا مارس ۲۰۲۲، بخش چرم و محصولات چرمی با ۲۷ درصد افزایش نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۵۰۲ میلیون دلار صادرات داشته است.

ایتالیا، آلمان و روسیه ۳ کشور اول با بیشترین صادرات چرم و محصولات چرمی در ماه مارس بودند.

❖ صادرات عسل ترکیه به ۴۲ کشور جهان

در سه ماه اول سال جاری ترکیه ۴ هزار و ۴۲۱ تن عسل به ۴۲ کشور جهان صادر گردید. از این صادرات در آمدی به میزان ۱۱ میلیون و ۳۰۲ هزار و ۷۱۵ دلار حاصل گردید.

این رقم که در سال ۲۰۲۱، ۶ میلیون و ۳۲۷ هزار و ۸۱۱ دلار بود در سال ۲۰۲۲، ۱۶۲ درصد افزایش یافت.

❖ آمریکا، آلمان و فرانسه بزرگترین بازار صادراتی مبلمان ترکیه

طی سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ یک میلیارد و ۱۴۹ میلیون دلار انواع مبلمان از ترکیه به خارج از کشور صادر شده است.

کل صادرات بخش مبلمان، کاغذ و محصولات جنگلی از ترکیه در سه ماهه اول سال جاری نیز بالغ بر یک میلیارد و ۹۳۳ میلیون دلار بوده است.

آمریکا، آلمان، فرانسه، عراق و لیبی بزرگترین مشتریان مبلمان صادراتی ترکیه طی این مدت بوده‌اند.

ملاحظه:

در دوره مذکور، اجرای دستورالعمل های ذیل از سوی دولت ترکیه به تصویب رسید:

-تغییر شرایط دریافت حق شهروندی از ۲۵۰ هزار دلار به ۴۰۰ هزار دلار

ترکیه شرایط دریافت حق شهروندی به واسطه خرید اموال غیرمنقول را تغییر داد. طبق تصمیم جدید، حداقل سرمایه گذاری برای دریافت حق شهروندی از ۲۵۰ هزار دلار به ۴۰۰ هزار دلار افزایش خواهد یافت. اتباع خارجی ظرف ۱۰ سال ۲۸۷ هزار و ۷۰۴ باب مسکن در ترکیه خریداری کرده اند.

در بین اتباع خارجی که بیشترین مسکن را از سال ۲۰۱۵ تا پایان سال ۲۰۲۱ در ترکیه خریداری کرده اند، عراقی ها با ۴۳ هزار و ۳۵۱ باب در صدر جدول قرار دارند. ایرانی ها با ۲۹ هزار و ۹۹۲ باب مسکن در ردیف دوم و شهروندان کشورهای روسیه، عربستان، کویت و افغانستان در ردیف های بعدی جای دارند.

-سختگیری ها و ممنوعیت اقامت موقت و توریستی ترکیه

سال ۲۰۱۹ قانون «اتباع خارجی و حفاظت بین المللی» در ارتباط با نحوه اخذ و تمدید اقامت موقت توریستی در ترکیه، به گونه ای تغییر یافت که قرار بود این تسهیلات جز برای شهروندان کشورهای عضو سازمان همکاری توسعه و اقتصادی، اتحادیه اروپا، روسیه و چین از یکم ژانویه ۲۰۲۰ بیش از یک سال تمدید نشود. دولت ترکیه این محدودیت که شامل شهروندان ایرانی هم می شد را بنا به دلیل آغاز شیوع جهانی ویروس کرونا و بسته شدن مرزهای زمینی و هوایی معلق کرد. ولی اواخر ماه مارس ۲۰۲۲، معاون وزیر کشور ترکیه اعلام کرد که قانون مذکور اجرایی خواهد شد و صدور و تمدید اقامت های توریستی محدود شده است.